

ФОРМУВАННЯ РЕФЛЕКСИВНИХ УМІНЬ СТУДЕНТІВ

Для нашої країни усебічна модернізація сфери вищої освіти є нагальною потребою. У цій галузі важливим вбачається виокремлення необхідних ресурсів і створення належних механізмів для їх ефективного впровадження. Формування в спільній діяльності викладача і студентів вміння самопізнання та здатності до самоорганізації є запорукою успішного формування майбутнього спеціаліста. Організація навчально-виховного процесу за цими принципами передбачає рефлексію – основу саморегуляції, що є необхідною студентам для самостійного усвідомлення нового навчального завдання, розуміння своїх можливостей, а також вміння використовувати свої ресурси. Рефлексивна самостійність – це спроможність самостійно здійснювати рефлексивні дії без участі викладача. Тому важливим є сформувати в майбутнього спеціаліста такі якості з метою самоорганізації, самоосвіти, самовдосконалення та сформувати вміння застосовувати навички рефлексії в подальшій професійній діяльності.

Внаслідок рефлексивного аналізу навчально-пізнавальної діяльності відбувається формування усвідомленого ставлення до себе як до суб'єкта цієї діяльності, розуміти та відповідати за її результати, розвивати вміння студентів усвідомлювати й оцінювати свої дії, розуміти цілі навчальної діяльності, здійснювати самоконтроль й оцінювання. Актуальною проблемою процесу професійної підготовки майбутніх фахівців є розвиток уміння самостійно формувати свою навчальну діяльність. Основою цього є рефлексія, яка полягає в усвідомленні власних навчальних здібностей, можливих труднощів та обмежень, допомагає студентам обирати нові методи й засоби розв'язання навчальних проблем. Рефлексія — це індивідуальне вміння самозмінюватися,

тому постає необхідність у створенні такого навчального процесу, у межах якого рефлексивна діяльність буде провідною.

Важливим у викладанні іноземних мов є зв'язок теорії з практикою і усвідомлення того, що студент є "творцем". Невід'ємним елементом конструктивістської теорії навчання є творче вирішення проблем. Викладач, що використовує такий підхід, зосереджує увагу на учнівських запитаннях, активному навчанні та співпраці, поєднує оцінку з викладанням.

Рефлексивне мислення та викладання охоплює такі базові елементи:

- академічний: чому навчати;
- розуміння потреб студентів: що необхідно для успішної підготовки;
- організація навчання: як організувати заняття;
- урахування навчального та культурного контексту.

Вважаємо, що в процесі підготовки майбутнього спеціаліста, надзвичайно важливими є навички перспективної рефлексії. Вона, насамперед, сприяє пошуку вирішення проблемної ситуації, аналізу та визначенню нових напрямків пошуку. З-поміж її функцій можна виокремити такі:

- самовизначення, або вміння ідентифікації наявних або пропонованих альтернатив;
- усвідомлення проблеми, спробу визначити ті протиріччя, що заважають самоактуалізації в певній ситуації, шляхи їх подолання, створення перспектив подальших пошуків.

Унаслідок того, що на занятті студент може усвідомити тільки частину фрагментів проблемно-конфліктної ситуації, внаслідок певного обмеження, для розвитку рефлексування варто залучати все більшу кількість різних параметрів цієї ситуації й комунікативної рефлексії, поряд з інтелектуальною й особистісною.

Таким чином, рефлексія майбутнього спеціаліста, як його внутрішня психічна діяльність, спрямована на самопізнання й осмислення власних дій, своєї ролі й місця в проблемній ситуації. Вона значно сприяє розвитку рефлексивних умінь студентів та їх використанню на практиці.

Література

HANDAL, G.; LAUVAS, P. Promoting reflective teaching. Milton Leynes, UK: Open University Press, 1987.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету

Гетьман А. П. – проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України

Організатори конференції

Сімонок В. П. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Кузнецова О.Ю. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов № 3 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Координатори конференції

Микитюк С.С. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Мороз Т.Ю. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тренди: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (17 січня 2018 року). – Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2018. – 174 с.

У збірнику матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) «Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тренди» вміщено виступи й тези його учасників. Захід, що відбувся 17 січня 2018 року, було організовано з метою окреслення проблем та узагальнення наукових досягнень у галузі лінгвістики та теорії і практики інноваційного навчання мов і культур у полікультурному просторі ХХІ століття.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо несуть автори.